

Sygn. akt IV Ca 472/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2015r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Mariola Watemborska (spr.)

Sędziowie SO: Jolanta Deniziuk, Elżbieta Jaroszewicz

Protokolant: sekr. sądowy Kamila Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r., w S.

na rozprawie

sprawy z urzędu

z udziałem K. M., H. B., J. K.

i P. K.

o ustanowienie kuratora spadku

na skutek apelacji uczestniczki K. M. od postanowienia Sądu Rejonowego wS.z dnia 5 lutego 2015 r. sygn. akt I Ns 849/13

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i umorzyć postępowanie w sprawie.

Sygn. akt IV Ca 472/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2015r. Sąd Rejonowy w S.:

1. ustanowił radcę prawnego D. G., prowadzącego kancelarię radcy prawnego w S. przy ulicy (...), kuratorem spadku po S. K., zmarłym w dniu (...) roku w S., ostatnio stale zamieszkałym w S..
2. polecił kuratorowi spadku składanie sprawozdań co sześć miesięcy, w terminie do dnia 30 czerwca i 31 grudnia każdego następującego po sobie roku, począwszy od dnia 30 czerwca 2015 r.;
3. zarządził sporządzenie spisu inwentarza obejmującego spadek po S. K., zmarłym w dniu (...) roku w S., ostatnio stale zamieszkałym w S..
4. zlecił sporządzenie spisu inwentarza Komornikowi Sądowemu, w którego okręgu znajdują się rzeczy podlegające wciągnięciu do spisu inwentarza.

Na uzasadnienie swego stanowiska, Sąd I instancji wskazał, że S. K. był stroną postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w S. pod sygnaturą I Ns 154/05, o dział spadku po zmarłym K. K.. Z uwagi na zgon uczestnika

S. K., sprawa została zawieszona. Nie była przeprowadzona sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po S. K.. Z aktu zgonu wynikało, iż w chwili śmierci był on wdowcem, nie udało się ponadto ustalić, czy miał dzieci.

Powołując się na treść art. 666 § 1 i 2 k.p.c., sąd stwierdził, że do czasu objęcia spadku przez spadkobiercę sąd czuwa nad całością spadku, a w razie potrzeby ustanawia kuratora spadku. Jeżeli spis inwentarza nie był przedtem spisany, sąd wydaje postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza. Jak natomiast stanowi art. 667 § 1 k.p.c. kurator spadku powinien starać się o wyjaśnienie, kto jest spadkobiercą, i zawiadomić spadkobierców o otwarciu spadku.

Zauważył przy tym także Sąd Rejonowy, że Kurator spadku może zostać ustanowiony także z inicjatywy sądu prowadzącego sprawę, w której postępowanie zostało zawieszona na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. na skutek śmierci strony (art. 180 § 2). Mając na uwadze to, że spadkobiercy S. K. nie są znani oraz na to, że żaden z nich nie objął spadku, zasadnym było ustanowienie kuratora spadku oraz sporządzenie spisu inwentarza.

Z takim stanowiskiem Sądu Rejonowego nie zgodziła się uczestniczka postępowania K. M., wnosząc apelację, w której wniosła o umorzenie postępowania względnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Apelująca podniosła, że poszukiwanie spadku po S. K. po (...) latach od jego śmierci jest bezprzedmiotowe a wręcz niepotrzebnie wydłuża całkowite zakończenie postępowanie INs 154/05 o dział spadku, w którym to postępowaniu S. K. był uczestnikiem postępowania. Ponadto apelujący podniósł, że sąd w niniejszym postępowaniu wezwał do udziału w sprawie uczestników postępowania ze sprawy I Ns 154/05, pomijając zupełnie wnioskodawcę z tej sprawy tj. A. K., który co prawda od (...) nie żyje lecz było po nim przeprowadzone postępowanie spadkowe. Apelująca zwróciła także uwagę na ewentualność bezskuteczności doręczenia zaskarżonego postanowienia uczestnikowi postępowania J. K., który od ponad (...) lat nie zamieszkuje pod adresem S., ul. (...). (...). Uczestnik ten, z uwagi na uprawomocnienie się postanowienia w sprawie INs 154/05 nie miał obowiązku informowania sądu o zmianie adresu zamieszkania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja uczestniczki postępowania jako zasadna zasługuje na uwzględnienie.

Zgodzić się bowiem należy z apelującą uczestniczką, że mając na uwadze przebieg postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w S. pod sygnatura akt INs 154/05 nie ma obecnie potrzeby ustanawiania kuratora spadku po S. K., a co za tym idzie zlecenie komornikowi sporządzania spisu inwentarza obejmującego spadek po S. K. także jest bezcelowe.

Dla właściwego zobrazowania zaistniałej w niniejszym postępowaniu sytuacji prawnej, niezbędne jest dokładne zbadanie stanu postępowania w sprawie INs 154/05 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w S., w której zmarły S. K. był uczestnikiem postępowania.

Przedmiotem postępowania toczącego się pod sygnaturą I Ns 154/05 z wniosku A. K. z udziałem S. K., K. M., H. B., J. K. i P. K. był dział spadku po K. K. i zniesienie współwłasności – podział majątku wspólnego K. K. i R. K.. Postanowieniem z dnia 6 lipca 2006r. Sąd Rejonowy w S. dokonał podziału majątku wspólnego małżonków K. i R. K. oraz dokonał działu spadku po zmarłym K. K.. Postanowienie powyższe uprawomocniło się 20 sierpnia 2006r. – vide k. 229 akt.

W toku w/w postępowania, postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2006r. (k. 157) uczestnicy postępowania S. K., H. B., J. K., i P. K. zostali zwolnieni od kosztów sądowych. Wcześniej, bo postanowieniem z dnia 31 maja 2005r. także wnioskodawca A. K. został zwolniony od kosztów sądowych w całości. Jediną zatem osobą nie zwolnioną z tych kosztów w sprawie INs 154/05 była uczestniczka postępowania K. M..

Dalsza analiza akt sprawy INs 154/05 wskazuje na to, że po uprawomocnieniu postanowienia o dział spadku i zniesienie współwłasności do akt sprawy wpłynął wniosek biegłej W. K. o wypłatę należności wynikających z rachunków za sporządzoną opinię w w/w sprawie. Wówczas Sąd Rejonowy wydał w dniu 2 marca 2007r. dwa

postanowienia o przyznaniu biegłym sporządzającym opinie – przyznając – jednym postanowieniem - biegłej W. K. kwotę 1343,32 zł a drugim postanowieniem - biegłemu W. M. kwotę 213,71 zł.

Zażalenie na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłej W. K. złożyła uczestniczka postępowania K. M., jednak postanowieniem z dnia 4 czerwca 2007r. (k.300 akt) zostało ono przez Sąd Rejonowy odrzucone z uwagi na niesunięcie braków formalnych. Także to postanowienie o odrzuceniu zażalenia zostało zaskarżone przez uczestniczkę postępowania. Sąd Rejonowy powziął wiadomość o śmierci w dniu (...) uczestnika postępowania S. K. i postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007r. zawiesił postępowanie (wywołane wydaniem postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu). Po upływie zaś 5 lat od wydania postanowienia na podstawie art. 182 § 1 k.p.c. sąd postanowieniem z dnia 20 września 2012r. umorzył postępowanie w sprawie. Wtedy też okazało się, że zmarł także wnioskodawca (w dniu ...)Wówczas sąd postanowieniem z dnia 13 września 2013r. uchylił postanowienie o umorzeniu postanowienia z dnia 20 września 2012r. oraz postanowienie z dnia 4 czerwca 2007r. o odrzuceniu zażalenia, postanowił jednocześnie wystąpić do sądu spadku o ustanowienie kuratora spadku po zmarłym dnia (...). S. K..

W ocenie Sądu Okręgowego, rozpoznającego apelację w przedmiotowej sprawie wydanie orzeczenia dotyczącego ustanowienia kuratora spadku po S. K. jest zbędne dla właściwego rozpoznania sprawy INs 154/05 a rodzi jedynie niepotrzebne koszty postępowania.

Mając bowiem na uwadze to, że orzeczenie wydane w sprawie I Ns 154/05 zostało prawomocnie zakończone, a postępowanie, które nadal jest przedmiotem rozpoznania w w/w sprawie dotyczy jedynie kwestii incydentalnej związanej z wydaniem przez Sąd Rejonowy postanowienia o przyznaniu biegłej W. K. wynagrodzenia, nie ma i nie było potrzeby - zdaniem Sądu Okręgowego - ustanawianie kuratora spadku dla zmarłego S. K. w sytuacji, gdy wiadomym jest, że w/w uczestnik postępowania postanowieniem z dnia 14.04.2006r. został zwolniony od kosztów sądowych. Z wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych uczestnika (k. 111 akt INs 154/05) wynikało natomiast, że był on osobą niepracującą, utrzymującą się z pomocy opieki społecznej.

Tak więc nadanie biegu zażaleniu uczestniczki K. M. na postanowienie o przyznaniu biegłej wynagrodzenia - w sytuacji uchylenia postanowienia z dnia 4 czerwca 2007r. o odrzuceniu zażalenia – w żaden sposób nie naruszy interesów zmarłego uczestnika postępowania S. K., nie wpłynie też w żaden sposób na ewentualny stan masy spadkowej po zmarłym. Sąd Rejonowy zatem winien niezwłocznie nadać bieg zażaleniu K. M. na postanowienie z dnia 2 marca 2007r.

Z treści przywołanego przez Sąd I Instancji art. 666 § 1 k.p.c. do czasu objęcia spadku przez spadkobiercę sąd czuwa nad całością spadku a w razie potrzeby ustanawia kuratora spadku. W niniejszej sprawie nie zachodzi taka potrzeba z uwagi na merytoryczne zakończenie postępowania w sprawie INs 154/05. Nie można bowiem nie zauważyć tego, że ustanowienie obecnie – po(...)latach od śmierci S. K. kuratora spadku nie wynika z potrzeby czuwania przez Sąd nad spadkiem tego zmarłego lecz wynika z potrzeby zakończenia incydentalnego postępowania w sprawie wywołanego zażaleniem uczestniczki postępowania na postanowienie o przyznaniu biegłej wynagrodzenia.

Rację należy w tym miejscu przyznać apelującej, że ustanowienie kuratora spadku niepotrzebnie wydłużyłoby ostateczne zakończenie sprawy INs 154/05 i niewątpliwie zrodziłoby kolejne koszty związane z ewentualnym wynagrodzeniem kuratora oraz z koniecznością sporządzenia spisu inwentarza obejmującego spadek po zmarłym S. K., jak również z wynagrodzeniem należnym Komornikowi za sporządzenie tego spisu. Zdaniem Sądu Okręgowego rozpoznającego apelację, w przedmiotowej sprawie nie zachodzi taka potrzeba.

Zgodzić się także należy z apelującą, że jeśli istniałaby potrzeba ustanowienia kuratora spadku w przedmiotowej sprawie, uczestnikami tego postępowania winni być również następcy prawni zmarłego wnioskodawcy A. K.. Zauważyć również należy, że przedmiotowa sprawa jest nową sprawą, wobec czego – także w przypadku ustanowienia kuratora spadku - należałoby ustalić aktualny adres zamieszkania uczestnika J. K., który od (...)lat nie mieszka pod adresem

wskazany w sprawie INs 154/05 i o ile w tamtej sprawie to na nim spoczywał obowiązek informowania sądu o zmianie miejsca zamieszkania (art. 136§ 1 k.p.c.) to takiego obowiązku nie ma już w innych, nowych sprawach.

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw w przedmiotowej sprawie do ustanawiania kuratora spadku dla osoby, która zmarła pod (...) lat temu a incydentalne postanowienie sądu wydane po uprawomocnieniu się sprawy INs 154/05 w żaden sposób nie wpływa na stan spadku po zmarłym.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c. należało zmienić zaskarżone postanowienie i umorzyć postępowanie w sprawie.